

בית משפט השלום בחדרה

תאד"מ 22-06-22596 הנדסת חשמל גמאל גאזי בע"מ נ' ג.ל. אנטרפרייזס בע"מ

בפני כבוד השופטת קרן אניספלד

הנדסת חשמל גמאל גאזי בע"מ 513044990
ע"י עו"ד וסים גרה

תובעת

נגד

ג.ל. אנטרפרייזס בע"מ 513849166
ע"י עו"ד שי לוי

נתבעת

פסק - דין

לפני תביעה בסדר דין מהיר לתשלום סך של 5,913 ₪ בגין יתרת חוב בכרסטס.

א. ברקע ההליך

1. עיסוקה של התובעת, חברה פרטית, בייצור לוחות חשמל ומתן שירות להם ולמוצרי חשמל. אין מחלוקת שהנתבעת, חברה פרטית גם היא, רכשה מהתובעת מוצרים שונים במהלך שנת 2016, בגדרה של מערכת יחסים עסקית-חוזית שהתקיימה בין בעלות-הדין.
2. התביעה הוגשה ביום 12.6.2022, בחלוף זמן ניכר ביחס למועד הזמנת המוצרים. הטיעון בה תמציתי ודל: הנתבעת רכשה מהתובעת מוצרים במהלך שנת 2016. על-פי הכרסטס של הנתבעת אצל התובעת (להלן **הכרסטס**), נותרה יתרת חוב בסך של 5,913 ₪. הנתבעת נדרשה לשלם יתרה זו, שאותה לא פרעה, על-בסיס הכרסטס והיתרה בה.
3. לתמיכת התביעה ניתן תצהיר של מר ג'מל ג'אזי [ת/1]; צורפו לו הכרסטס, מסמך שמציג את היתרה בה ומכתב דרישה מתאריך 20.3.2022. לא הוצג מכתב דרישה שנשלח סמוך לשנת 2016, קרי, סמוך ליצירת החוב הנטען. למרות שההליך מתברר בסדר דין מהיר, לא צורף אליו תצהיר גילוי מסמכים ואין בנמצא הצהרה של התובעת כי אין ברשותה מסמך נוסף זולת אלו שצורפו לתביעה. בהמשך יובהר כי מדובר בחסר ממשי.
4. הנתבעת התגוננה מפני התביעה, ביקשה לדחותה וכפרה בקיומו של חוב לתובעת. הנתבעת הלינה על השיהוי הרב בהגשת התביעה ועל דלותו של כתב-התביעה. הודגש כי התובעת לא צרפה את המסמכים שכוונו את החוב הנטען, לרבות הזמנות עבודה, אף לא יצרה זיקה בין תקבולים שמופיעים בכרסטס לבין העבודות שביצעה. צוין כי ההתקשרות בין הצדדים הושתתה על הזמנות עבודה בכתב; כל עבודה שהוזמנה ובוצעה, שולם בידי הנתבעת כל המגיע בגינה כך שלא נותר כל חוב שלא נפרע.

בית משפט השלום בחדרה

תאד"מ 22-06-22596 הנדסת חשמל גמאל גאזי בע"מ נ' ג.ל. אנטרפרייזס בע"מ

5. כתב-ההגנה נתמך בתצהירו של מר צחי גרטלר, מהנדס בנתבעת [נ/1]. צורפו אליו מכתב תשובה שהנתבעת שיגרה לתובעת במענה למכתב הדרישה והזמנות העבודה שניצבו ביסוד ההתקשרות בין הצדדים [עמ' 8-13 בכתב-ההגנה; להלן **הזמנות הרכש**]. הוצג גם תצהיר גילוי מסמכים.

6. בהחלטה מיום 3.4.2022 נקבע תאריך לדיון הוכחות וניתנו הוראות לקראתו. בעלי-הדין קיבלו הזדמנות להשלים את ראיותיהם בהגשת תצהירים נוספים, תוך קציבת תאריכים לכך; נקבע כי בעל-דין שלא יגיש תצהיר נוסף ייחשב כמי שהודיע כי יסתמך על התצהיר התומך שצורף לכתב-טענותיו.

7. לא הוגשו תצהירים נוספים במועדים שנקצבו לכך. ההליך התברר על-סמך כתבי-הטענות והתצהירים שניתנו לתמיכתם. המצהיר מטעם התובעת והמצהיר מטעם הנתבעת נשמעו ביום 18.9.2023. בתום העדויות סיכמו בעלי-הדין טענותיהם על-פה.

ב. דיון והכרעה

דין התביעה להידחות במלואה. להלן יובאו הטעמים לכך.

1. התביעה נסמכה על טענה בדבר קיומה של יתרת חוב בכרטסת. הכרטסת, היא עצמה, אין בה די לכונן עילת תביעה שלמה ולספק ראייה להוכחתה. מדובר במסמך בעל אופי חשבונאי שנוצר בידי התובעת כדי לבטא את יחסיה הכספיים עם הנתבעת: מה הוזמן ותומחר אל-מול מה ששולם. לא מדובר במסמך שהדין מקנה לו מעמד של ראייה להוכחת תוכנו [השוו למעמדו של הרישום במקרקעין מוסדרים ולא מוסדרים לפי סעיף 125 בחוק המקרקעין].

2. יתרת חוב בכרטסת היא אפוא ראשית הדרך – לא עיקרה, גם לא סיומה. בעל-דין כתובעת שמבקש לתבוע יתרה שהכרטסת שערך מציגה נדרש לבסס את עילתו, לפרט אותה ולספק ראיות להוכחתה בהתאם לדין. במקרה רגיל, התנועות בכרטסת הן ביטוי כספי למערכת יחסים חוזית. את העילה החוזית יש לטעון אפוא, לגולל ולפרט כדבעי בכתב-התביעה: מה הוזמן ומתי, כיצד תומחר, מה שולם ומתי, ובגין איזו עבודה לא שולם – בכלל או חלקית.

3. הרצאת העובדות שמקימות את עילת התביעה היא חובה, לא זכות. כך נובע מהוראותיהן של תקנות 11(3) ו-14(א) בתקנות סדר הדין האזרחי משנת 2018 שחלות על התובענה (להלן **התקנות מ-2018**). בכתב-התביעה ובתצהיר שניתן לתמיכתו לא הובא הפירוט הנדרש. הם נוסחו כאילו הכרטסת וקיומה של יתרת חוב בה הם חזות הכול: גם עילה וגם ראייה שדי

בית משפט השלום בחדרה

תאד"מ 22-06-22596 הנדסת חשמל גמאל גאזי בע"מ נ' ג.ל. אנטרפרייז בע"מ

- 1 בהן להוביל לקבלת התביעה. גישה זו חוטאת לסדרי הדין ולדין המהותי. טענת 'יש יתרת
2 חוב בכרטסת', היא עצמה, אינה מכוננת עילת תביעה ואילו הכרטסת – מסמך חשבונאי
3 שהתובעת עצמה הפיקה, אינה מספקת ראיה שדי בה להוכחת זכאות לסכום התביעה.
4
- 5 4. כבר צוין חסרונו של תצהיר גילוי מסמכים בכתב-התביעה – בניגוד לדין. הנתבעת הראתה
6 כי היחסים העסקיים בין הצדדים התנהלו על-בסיס הזמנות רכש שנערכו בכתב; הן הופקו
7 בנתבעת, הופנו לתובעת, ורק לאחר שאושרו – בוצעה העבודה וניתן השירות. לתצהירו של
8 עד הנתבעת צורפו שש הזמנות רכש מפורטות, ממוספרות, שנערכו בתאריכים 7.3.2016,
9 11.7.2016, 4.9.2016, 1.11.2017 ו- 17.11.2016 (שתי הזמנות). התובעת לא הציגה תיעוד
10 חוזי שנסב על ההזמנות הללו או על אחרות זולתן (ככל שהיא טוענת שהן קיימות): היא
11 לא חשפה את הקיים אצלה לגביהן, אף לא את החשבוניות שהנפיקה לנתבעת בגין אספקת
12 המוצרים וקבלות שערכה עם קבלת תשלום. מסמכים אלה הם שמעידים על ההתקשרות
13 החוזית בין הצדדים, לא הכרטסת. עד התובעת לא ידע לספק הסבר לאי-הצגת המסמכים
14 הללו, גם כאשר נשאל על כך בידי בית-המשפט.
15
- 16 5. במהלך חקירתו הנגדית של עד התובעת התחוויר שלפחות חלק מעילת התביעה מבוסס על
17 טענה בדבר הזמנת שירות דחוף על-פה – ללא הזמנת רכש שנערכה מראש ובכתב, לצרכי
18 תיקון קצר בהזנת החשמל בין שני מתקניה של הנתבעת בעמק חפר. עד התובעת אישר כי
19 אין לכך זכר בכתב-התביעה שנתמך בתצהירו. בהתאמה, לא הבהירה התובעת מה המחיר
20 שנקבע בגין שירות זה ולא ציינה אם דובר במחיר שסוכם עם הנתבעת (ולו למפרע) כך
21 שניתן לתובעו מכוח דיני החוזים, או שמא בשירות שלא נקבע לו מחיר מוסכם – ואזי יש
22 לטעון לגביו עילה מדיני עשיית עושר ולא במשפט, תוך הצגה ברורה של הסכום שהתובעת
23 ביקשה לקבל עבורו. הדבר אך מדגיש את דלותו וסתמיותו של כתב-התביעה כפי שהוגש.
24 אם לא די בכך, הנתבעת הראתה כי בהזמנות הרכש שהציגה נכללה עבודה זו, שתומחרה
25 בהזמנת רכש כתובה בסך של 3,510 ₪ כולל מע"מ [נספח 10 בכתב-התביעה].
26
- 27 6. הנתבעת לא התגוננה בטענת 'פרעתי' אל-מול התביעה ויתרת החוב שמציגה הכרטסת –
28 המסמך היחיד שבו תמכה התובעת את טענותיה. הנתבעת כפרה בנכונותה של הכרטסת
29 וטענה ששילמה בזמן עבור כל עבודה שהוזמנה מהתובעת. במציאות זו, לא מדובר בהגנה
30 שמהותה 'הודאה והדחה'; הנתבעת לא הודתה בטענות התביעה והוסיפה וטענה לפירעון
31 החוב בכרטסת, כך שלתובעת לא נותר עוד מה להוכיח.
32
- 33 7. היפוכו של דבר הוא הנכון: נוכח הטענות הברורות והמפורשות בכתב-ההגנה שחלקו על
34 נכונות הכרטסת ועל דיותה להוכיח חוב, נותר נטל השכנוע לגבי קיומו של חוב על התובעת,
35 מהיותה 'המוציא מחברו'. לא נעשה דבר כדי להרים את הנטל. כתב-התביעה והתצהיר
36 שניתן לתמיכתו חסרים פירוט מהותי מהסוג שנזכר לעיל. לא הוצג התיעוד הנחוץ להוכחת

בית משפט השלום בחדרה

תאד"מ 22-06-22596 הנדסת חשמל גמאל גאזי בע"מ נ' ג.ל. אנטרפרייזס בע"מ

- 1 החוב – באמצעות הזמנות עבודה, חשבוניות וקבלות שמצויות בידי התובעת. היא נמנעה
- 2 מלצרפן ללא בדל הסבר, באופן שמקים חזקה כי הצגתן הייתה עומדת לה לרועץ [ע"א
- 3 548/78 פלונית נ' פלוני, פ"ד לה(1) 736, 760 (1980)].
- 4
- 5 8. אם לא די בכך, התובעת עצמה גילתה דעתה שיתרת החוב בכרטסת – מסמך פרי עריכתה,
- 6 אינה מייצגת נאמנה את החוב הממשי שהיא מייחסת לנתבעת. הכרטסת המודפסת אשר
- 7 צורפה לכתב-התביעה מציגה יתרה לתשלום בסך 8,399 ₪. מאן דהוא שזהותו נותרה בגדר
- 8 נעלם רשם על כרטיס החשבון שני סכומים בכתב-יד – 585 ₪ ו-1,901 ₪, תוך הפחתתם
- 9 מן היתרה בכרטסת והעמדתה על סך נמוך יותר של 5,913 ₪. סכום זה, לא יתרה גבוהה
- 10 יותר בסך 8,399 ₪, הופנם בידי התובעת לכרטסת העדכנית – והוא שנתבע בהליך שלפני
- 11 [השוו עמ' 13 לעמ' 15 בכתב-התביעה].
- 12
- 13 9. לפערי הסכומים לא ניתן כל הסבר בתביעה, בתצהיר שניתן לתמיכתה או בעדותו של נציג
- 14 התובעת בחקירה נגדית. אם התובעת סברה ומצאה שהיתרה בכרטסת איננה משקפת
- 15 נאמנה את החוב שהיא מייחסת לנתבעת וכי הוא נמוך מן הנחזה בכרטסת, הדבר מצדד
- 16 בהגנתה של התובעת כי חרף האמור בכרטסת, אין חוב שהיא חבה לתובעת בגין המוצרים
- 17 והשירות שקיבלה ממנה בשנת 2016. היה על התובעת לספק הסבר מניח את הדעת לפער
- 18 בין הסכומים הללו, בתביעה ובתצהיר שצורף אליה. הוא לא ניתן. הדבר מחדד עוד יותר
- 19 את הקשיים המהותיים בהם לקתה התביעה ואת היעדר האפשרות לקבלה אך ורק על-
- 20 סמך הכרטסת שהתובעת ערכה.
- 21
- 22 10. מעמדם של תובע ונתבע אינו שווה. נוכח הכחשת נכונות הכרטסת וקיומו של חוב על-ידי
- 23 הנתבעת, חל נטל השכנוע על התובעת. בעטיו, היה עליה להביא ראיות בכמות ובאיכות
- 24 שיהא בהן כדי לצאת ידי חובתו של מאזן ההסתברויות; מדובר בנטל ראשוני קבוע שנותר
- 25 על התובעת ואינו עובר אל הצד שכנגד. רק אם הצליחה בכך, היה הנטל המשני של הבאת
- 26 ראיות לסתור נע אל מגרש הנתבעת [ע"א 78/04 המגן חברה לביטוח בע"מ נ' שלום גרשון
- 27 הובלות בע"מ, פ"ד סא(3) 18 (2006)].
- 28
- 29 11. התובעת לא הרימה את נטל השכנוע כלל ועיקר. עדותו הראשית של העד היחיד מטעמה,
- 30 בתצהירו שצורף לכתב-התביעה, הייתה דלה וחסרה בתוכנה ובתיעוד שהוצג לתמיכתה.
- 31 בעומדו של עד התובעת לחקירה נגדית נשלפו להן טענות חדשות שזכרן לא בא בתביעה,
- 32 כגון הטענה לקיומה של הזמנה דחופה על-פה שלא הונפקה בגינה הזמנת רכש מראש. לא
- 33 זו העדות שעל-יסודה ניתן לקבל תביעה; רישומה לא היה אמין ומשכנע.
- 34
- 35 12. מאחר שנטל השכנוע לא הורם בידי התובעת, לא עבר אל הנתבעת הנטל המשני של הבאת
- 36 ראיות לסתור. התביעה אינה מוכחת יש מאין רק משום שהנתבעת לא הציגה את כרטסת

בית משפט השלום בחדרה

תאד"מ 22-06-22596 הנדסת חשמל גמאל גאזי בע"מ נ' ג.ל. אנטרפרייזס בע"מ

התובעת אצלה. כבר צוין והודגש: כרטסת אינה ראייה, ודאי לא ראייה מספקת, להוכחתו של חוב שנובע מהתקשרות חוזית. לשם כך יש להציג הזמנות, חשבוניות וקבלות, אך את כל אלה בחרה התובעת להסתיר מטעמיה.

13. בכך שהנתבעת לא טענה דבר לגבי איכות המוצרים והעבודות שקיבלה מהתובעת אין ולא כלום. הנתבעת לא התגוננה בטענה על-אודות פגם בהם אלא בטענה על-אודות היעדר חוב תוך הכחשת הכרטסת – המסמך היחיד שעליו השליכה התובעת את יהבה.

14. בשל כך, אף אין ולא כלום בטענת התובעת כי היה על הנתבעת להשמיע איש כספים בה, לא מהנדס, לשם תמיכת הגנתה. טענה זו, דינה דחייה. המחלוקת אינה חשבונאית ואינה מצריכה את העדתו של מנהל החשבונות בנתבעת; הגנתה של הנתבעת לא נסמכה על טענת 'פרעתי' אלא על טענה כי הוזמנו מהתובעת עבודות ספציפיות ולא הוצגה על-ידה עבודה נוספת שבוצעה ותמורתה לא שולמה. בעניינים הללו העיד מהנדס שמועסק בנתבעת; הוא היה רהוט ועקבי ועדותו זכתה לאמוני. לא היה בה כדי להשלים את שהתובעת החסירה.

ג. סיכומם של דברים

1. די באמור לעיל כדי להכריע במחלוקת ואין צורך להידרש לטענות מעבר לכך.
2. התביעה נדחית.
3. בעידן התקנות מ-2018 חלה על בעלי-הדין חובה לצרוך זמן שיפוטי – משאב ציבורי שאיננו בלתי מוגבל, באופן זהיר ואחראי. ניתן לכך ביטוי בתקנות 3(ב) ו-5 בפרק עקרונות היסוד. הגשת תביעה ב'שיטת מצליח' תוך הימנעות מהצגת טיעון מבורר ותיעוד לתמיכתו וציפייה כי הצד שכנגד – שאינו נושא בנטל השכנוע, ישלים את שהתובע החסיר, חוטאת לאמות המידה הללו. תביעה יש להגיש על-בסיס ראיות טובות, לא בהסתמך על תקוות וציפיות או תוך הסתרת תיעוד רלוונטי שבידי התובע והסתפקות בטיעון עמום ודל.
4. יש ליתן לכך ביטוי בפסיקת הוצאות ההליך, בד-בבד עם דחיית התביעה. במקרה דנן אין כל מקום לגזור את ההוצאות מסכום התביעה תוך הסתפקות בסכומי התעריף המומלץ.
5. התובעת תשלם לנתבעת הוצאות בסך 1,500 ₪ ושכ"ט עו"ד (כולל מע"מ) בסך 6,500 ₪ תוך שלושים יום מן המועד בו יומצא לה פסק-הדין; סכום שלא ישולם במועד ישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום פסק-הדין ואילך עד מועד התשלום בפועל.

בית משפט השלום בחדרה

תאד"מ 22-06-22596 הנדסת חשמל גמאל גאזי בע"מ נ' ג.ל. אנטרפרייזס בע"מ

6. במקרה מתאים, דחייתה של תביעה על-יסוד הקביעות לעיל – שמאירות את הדופי באופן
הגשתה ובדרכי הוכחתה, עשויה להצדיק פסיקת הוצאות גם לטובת אוצר המדינה, בשל
צריכת זמן שיפוטי שלא לצורך. מאחר שאין עונשין אלא אם מזהירים תחילה, יש לנהוג
בעניין זה במתינות ולפתח עקב בצד אגודל תורה שיפוטית לגבי המקרים שבהם יושת חיוב
כספי גם לאוצר המדינה. במקרה דנן, לא בלי התלבטות, אמנע מכך.
- המזכירות תמציא את פסק-הדין לצדדים ותסגור את התיק.
- ניתן היום, ד' תשרי תשפ"ד, 19 ספטמבר 2023, בהעדר הצדדים.

קרן אניספלד, שופטת